

**Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Dövlət İdarəçilik Akademiyası**

“Davamlı inkişafın planlaşdırılması və idarə edilməsi”
kafedrası

“İQTİSADI ARTIM”
fənni üzrə

P R O Q R A M
(bakalavr hazırlığı üçün)

İxtisas: “050403 - Davamlı inkişafın idarə edilməsi”

BAKI – 2023

**Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Dövlət İdarəçilik Akademiyası**

“Davamlı inkişafın planlaşdırılması və idarə edilməsi”
kafedrası

“İQTİSADI ARTIM”
fənni üzrə

P R O Q R A M
(bakalavr hazırlığı üçün)

İxtisas: “050403 - Davamlı inkişafın idarə edilməsi”

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Dövlət İdarəçilik Akademiyası Tədris-Metodiki
Şurasının **09 iyun 2023-cü** il tarixli iclasının
qərarı əsasında çap edilir (**protokol № 08**)

BAKİ – 2023

Tərtib edən:

Vüsal Əfras oğlu Qasımlı
iqtisad elmlər doktoru, professor.

Günay Ümüdvar qızı Quliyeva
iqtisad üzrə fəlsəfə doktoru,
dosent.

Elmi redaktor:

Urxan Kazım oğlu Ələkbərov
Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında
Dövlət İdarəçilik Akademiyasının “Davamlı
inkişafın planlaşdırılması və idarə edilməsi
kafedrası”nın müdiri, biologiya elmlər
doktoru, akademik.

Rəyçilər:

Arif Şəkərəli oğlu Şəkərəliyev
iqtisad elmlər doktoru, professor, əməkdar
elm xadimi.

Nazim Müzəffər oğlu İmanov
iqtisad elmlər doktoru, professor.

Fənnə dair qısa məlumat

<i>Fənnin adı</i>	İqtisadi artım	
<i>Tədris olunduğu ixtisas və təhsil səviyyəsi</i>	Davamlı inkişaf (bakalavr)	
<i>Kredit</i>	5 ECTS	
<i>Akademik saat:</i>	<i>Mühazirə saatları</i>	30
	<i>Seminar saatları</i>	30
<i>Tədris olunduğu dil</i>	Azərbaycan/ rus	
<i>Prerekvizitlik</i>	İqtisadiyyatın əsasları, Makroiqtisadiyyat, İnkişaf iqtisadiyyatı, Rəqəmsal iqtisadiyyat, Makroiqtisadiyyat, İqtisadi təkamül tarixi, Davamlı və inklüziv inkişafın idarəedilməsi	

İZAHAT VƏRƏQİ

Fənn proqramı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasının “Dövlət və bələdiyyə idarəetməsi” ixtisası üzrə bakalavr hazırlığı üçün tərtib olunmuşdur. Proqrama fənnin tədrisinin mərhələlər üzrə məzmunu və həcmi daxildir.

Fənn proqramı əsasında işçi proqram (sillabus) hazırlanır.

Fənn proqramı müəllim və tələbələrin istifadəsi üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Fənnin məqsəd və nəticələri:

Fənnin məqsədi

"İqtisadi artım" fənni nəzəri-konseptual və praktik məsələləri əhatə etməklə, makro, mezo və mikro səviyyədə iqtisadi böyümənin mahiyyətini açır və müvafiq tövsiyələri təqdim edir. İqtisadi artım - müəyyən bir dövrdə məhsul və xidmətin istehsalının böyüməsini ehtiva edir. İnstitusionalistlər, davranış iqtisadiyyatı tərəfdarları, mədəniyyəti əsas götürənlər, iqtisadi identikliyə və ya narrativlərə üstünlük verənlər, coğrafi determinizmi tərcih edənlər, klassik mövqedə dayananlar, bir sözlə, geniş bir spektr iqtisadi artımla bağlı dərin bir mükəllimənin içərisindədirlər. Azərbaycan üçün post-konflikt və post-pandemiya dövründə davamlı və yüksək trayektoriyada olan iqtisadi artım dördüncü sənaye inqilabı və iqlim dəyişikliyi kimi qlobal trendlərin fonunda kəmiyyət və keyiyyət baxımından əhəmiyyət kəsb edir.

Fənnin əsas vəzifəsi

Fənnin tədrisinin əsas vəzifələri aşağıdakılardır:

- Tələbələrə müasir dövrdə iqtisadi artımın əsas anlayışlarını və alətlərini öyrətmək;

- Tələbələrdə real dünyanın problemlərinə “iqtisadi” yanaşma bacarığının formalaşdırılmaq;
- İqtisadi artımı dəstəkləyən iqtisadi islahatları təhlil etmək;
- Azərbaycanca iqtisadi artımın özəllikləri haqqında nəzəri və praktik bilikləri öyrənmək.

Fənn üzrə bilik və bacarıqlara olan tələblər

Fənnin öyrənilməsi nəticəsində tələbələr aşağıdakıları **bilməlidirlər**:

- İqtisadi artımın əsas anlayışlarını, kateqoriyalarını və alətlərini;
- İqtisadi artım nəzəriyyələri və modellərini;
- Azərbaycanda iqtisadi artımın əsas mərhələləri xüsusiyyətlərini;
- Rəqəmsal iqtisadiyyatın əsas xüsusiyyətləri və iqtisadi artıma verdiyi töhfəni;

Fənnin öyrənilməsi nəticəsində əldə olunan bilik və bacarıqlar daha sonra tədris olunan iqtisadi fənlərin öyrənilməsində, həmçinin bakalavr və magistr buraxılış işlərinin hazırlanmasında zəruri olduqda istifadə ediləcəkdir.

Fənnin təlim nəticələri.

1. Sosial iqtisadi inkişafın proqnozlaşdırılma, əlverişli iqtisadi mühitin formalaşdırılması yollarını müəyyənləşmək;
2. Makroiqtisadi səviyyədə məlumat bazasını analiz etmək bacarığı;
3. İqtisadi inkişafa nail olmaq üçün optimal qərar qəbul etmə mexanizmasının qurulması yolları, işsizliyin, inflyasiyanın təsirlərini qiymətləndirmək;
4. İdarəetmədə informasiyaların işlənilməsinin texniki

vasitələrini və bu məsələlərin kompyuter texnologiyalarının tətbiqi ilə həlli alqoritmlər və proqramlar;

5. Yeni informasiya texnologiyalarından istifadə, veb-texnologiya və obyektlərin yaradılması dillərini və müasir informasiya texnologiyaları mühitində işləməyi;

6. Tələbələrin dünyagörüşünün artırılması, biliklərin mübadiləsinin və təhlil qabiliyyətinin artırılması.

Yiyələndiyi peşə kompetensiyaları:

- İqtisadi nəzəriyyənin əsaslarını, müəssisə və fərd səviyyəsindəki davranışları, əsas sosial-iqtisadi göstəriciləri, problemləri və prosesləri bilmək: (PK-2)

- Fərqli rəqabət sistemlərindəki bazarların xüsusiyyətlərini, müxtəlif bazar tiplərində firmaların fəaliyyət mexanizmini, qarşılıqlı əlaqələrin fərqli senarilərini bilmək, (PK-3)

- Makroiqtisadi terminologiyayı tam şəkildə mənimsəmək, açıq iqtisadiyyatı təhlil edə bilmək və nəzəri modellərdən istifadə etməklə təkliflər irəli sürməyi bacarmaq: (PK-4)

- Riyazi üsullar, kəmiyyət və hesablama metodları üzrə bacarıqlara malik olmaq və bu üsul və metodlardan istifadə etməklə optimal qərarlar verə bilmək. (PK-5)

- İqtisadi məlumatların təhlili və sistemləşdirilməsi üçün statistik biliklərə sahib olmaq, kəmiyyət və keyfiyyət məlumatlarını toplamaq, təhlil etmək və proqnozlaşdırmanı bacarmaq: (PK-7)

- İdarəetmənin əsas anlayışlarını və nəzəriyyələrini əhatə edərək möhkəm təməl yaratmaq, idarəetməni formalaşdıran, yenidən şəkilləndirən faktorları və idarəetmə prinsiplərini, yenilənmiş idarəetmə bacarıqlarını, təşkilati mədəniyyət göstəricilərini bilmək, idarəetmədəki və təşkilatdakı mövcud problemləri qavrama və həlli yollarını təklif etmək ilə bağlı biliklərə sahib olmaq: (PK-8)

- Vaxtın effektiv idarə edilməsini, stres menecmentini, kreativ, tənqidi və analitik düşüncə formalarını bilməli, problem həll etmə və qərarvermə texnikalarına, natiqlik bacarıqlarına sahib olmalı, eləcə də komanda işinin qurulmasını bilməli: liderlik prinsiplərini anlamalıdır: (PK-10)

- Başqalarından öyrənmək, digərlərinin tələbatlarını, fikirlərini və hərəkətlərini anlamaq (empatiya), qrupda yaranan konfliktləri həll etmək, problemlərin həllinə yönəlik kollektiv və çoxtərəfli əməkdaşlıqda iştirak: (PK-11)

- Fərqli baxış və yanaşmaların dərk edilməsi və kompleks təhlili, geniş inteqrasiya və dünyada artan müxtəlifliyin fərli perspektivlərinin ümumiləşdirilməsi: .(PK-13)

- Qəbul edilmiş norma, yanaşma və fikirləri təhlil etmək, öz baxışlarını və fəaliyyətini tənqidi qiymətləndirmək, davamlı inkişaf məsələləri ilə bağlı diskussiyalarda öz mövqeyini müdafiə etmək: .(PK-14)

- İnkişaf anlayışı və ölkə, ərazilərin hazırkı və gələcək inkişafının qiymətləndirilməsini bilmək, İnsan potensialının formalaşması siyasətini bilməli, biliyə əsaslanan inkişafın və texnoloji nailiyyətlərin qiymətləndirilməsi bacarığına yiyələnməli: İnsan inkişafı və ekoloji sivilizasiya naminə iqtisadi, sosial və təbii ətraf mühitin idarə edilməsi bacarıqlarına yiyələnməli, Davamlı insan inkişafını qiymətləndirən əmsalları və göstəricilərin hesablanması bilmək. (PK-15)

- Tədbirlərin reallaşdırılmasını şərtləndirən norma və prinsipləri dərk etmək və kritik qiymətləndirmək bacarığı, maraqlar toqquşması, ziddiyyətlər, qeyri-müəyyən informasiya şəraitində, kompromissin əldə olunması zərurəti yarandığında davamlı inkişafın əhəmiyyəti, prinsip, məqsəd və vəzifələrini təhlil etmək qabiliyyəti: (PK-16)

- Yerli və daha yüksək səviyyələrdə inkişafın təmini və yüksəldilməsinə yönəldilmiş novator qərarların kollektiv işlənməsi və gerçəkləşdirilməsi bacarığı: (PK-23)

- Gələcəyin (mümkün, ehtimal edilən və arzu olunan)

fərqli variantlarını dərk etmək və qiymətləndirmək qabiliyyəti, gələcək haqqında aydın fikir formalaşdırmaq, fəaliyyətin mümkün nəticələrini qiymətləndirmək, riskləri və baş verən dəyişiklikləri nəzərə almaq: (PK-24)

- Mürəkkəb sistemləri təhlil etmək, əlaqələri aşkarlayıb dərk etmək, müxtəlif sahələrdə və fərqli səviyyələrdə sistemlər arasında əlaqə prinsiplərini dərk etmək, qeyri-müəyyən şəraitdə fəaliyyət göstərmək: davamlı inkişafda riskləri müəyyən etmək və qiymətləndirmək (PK-25)

“İqtisadi artım” fənninin təlim nəticələrinin ilə ixtisas üzrə olan peşə kompetensiyaları ilə əlaqəliliyi

Fənnin təlim nəticələri	İxtisas üzrə peşə kompetensiyaları ¹														
	PK 2	PK 3	PK 4	PK 5	PK 7	PK 8	PK 10	PK 11	PK 13	PK 14	PK 15	PK 16	PK 23	PK 24	PK 25
Təlim nəticəsi 1: Sosial iqtisadi inkişafın proqnozlaşdırılma, əlverişli iqtisadi mühitin formalaşdırılması yollarını müəyyənləşmək (1,2,3,4,5,6,7,10,11,13,14, 15 həftə mövzularında)	X	X	X	X			X	X	X		X	X			X
Təlim nəticəsi 2: Makroiqtisadi səviyyədə məlumat bazasını analiz etmək bacarığı (5,6,7,10,11,13 həftə mövzularında)	X		X					X						X	X
Təlim nəticəsi 3: İqtisadi inkişafa nail olmaq üçün optimal qərar qəbulətmə mexanizmasının qurulması yolları, işsizliyin, inflyasiyanın təsirlərini qiymətləndirmək (6, 11,13,14, 15 həftə mövzularında)		X			X	X			X		X				X

¹ Təhsil proqramı üzrə kompetensiyaların əks olunduğu sıra nömrələrini bildirir

Fənnin təlim nəticələri	İxtisas üzrə peşə kompetensiyaları ¹														
	PK 2	PK 3	PK 4	PK 5	PK 7	PK 8	PK 10	PK 11	PK 13	PK 14	PK 15	PK 16	PK 23	PK 24	PK 25
Təlim nəticəsi 4: İdarəetmədə informasiyaların işlənməsinin texniki vasitələrini və bu məsələlərin kompyüter texnologiyalarının tətbiqi ilə həlli alqoritmlər və proqramlar (2,3,4,5,6,7,10 həftə mövzularında)	X	X	X			X		X		X			X	X	X
Təlim nəticəsi 5: Yeni informasiya texnologiyalarından istifadə, veb-texnologiya və obyektlərin yaradılması dillərini və müasir informasiya texnologiyaları mühitində işləməyi (6,7,10,11,13 həftə mövzularında)				X	X	X						X	X	X	
Təlim nəticəsi 6: Tələbələrin dünyagörüşünün artırılması, biliklərin mübadiləsinin və təhlil qabiliyyətinin artırılması. (4,5,6,7,10,11,13,14 həftə mövzularında)	X	X		X		X			X			X			X

“İqtisadi artım ” fənninin tədrisi üzrə olan mövzular

Sıra №-si	Mövzunun adı	Cəmi	Mühazirə	Məşğələ
1 Həftə	İqtisadi artımın nəzəri əsasları. İqtisadi inkişafa müxtəlif nəzəriyyələrlə yanaşma	4	2	2
2 Həftə	İqtisadi artımın struktur dəyişikliyi modelləri	4	2	2
3 Həftə	İqtisadi artım və beynəlxalq asılılıq inqilabı	4	2	2
4 Həftə	İqtisadi artımda institutların rolu	4	2	2
5 Həftə	Monetar siyasət və iqtisadi artım	4	2	2
	Kollokvium №1			
6 Həftə	Fiskal siyasət və iqtisadi artım	4	2	2
7 Həftə	İqtisadi artıma müasir yanaşmalar	4	2	2
8 Həftə	İnkişaf iqtisadiyyatı	4	2	2
9 Həftə	İqtisadi artım: Azərbaycandan baxış bucağı	4	2	2
10 Həftə	Azərbaycanda iqtisadi artımın mərhələləri	4	2	2
	Kollokvium №2			
11 Həftə	Milli prioritetlər əsasında yeni iqtisadi inkişaf strategiyası	4	2	2
12 Həftə	Azərbaycanda iqtisadi artımın əsasları	4	2	2

Sıra №-si	Mövzunun adı	Cəmi	Mühazirə	Məşğələ
13 Həftə	Xərclər Buraxılış modeli və Azərbaycan iqtisadiyyatı üçün multiplikator effektləri.	4	2	2
14 Həftə	İqtisadi artım və iqtisadi təhlükəsizlik	4	2	2
15 Həftə	Rəqəmsal transformasiya	4	2	2
	Kollokvium №3			
	CƏMİ	60	30	30

MÖVZULAR VƏ ONLARIN MƏZMUNU

1. İqtisadi artımın nəzəri əsasları. İqtisadi inkişafa müxtəlif nəzəriyyələrlə yanaşma

İqtisadi inkişafa klassik nəzəriyyələrlə yanaşma. İqtisadi inkişafın xətti mərhələlər nəzəriyyəsi. Rostounun artım mərhələləri nəzəriyyəsi. Harrod-Domar inkişaf modeli. Nəzəriyyələrin sintezi və praktiki izahı. Mərhələlər nəzəriyyəsinə tənqidi yanaşma.

Ədəbiyyat siyahısı:

1. Ələkbərov U. K. Davamlı insan inkişafı və ekoloji sivilizasiyanın əsasları Bakı, 2013, 195 s.
2. Qasımlı V. Ə. İqtisadi artım. Bakı, 2021.
3. Acemoglu D., Johnson S., and Robinson J. A. (2005). Institutions as the Fundamental Cause of Long-Run Growth. in Aghion, P. and Durlauf, S. (eds.). Handbook of Economic Growth, Amsterdam: North-Holland, pp. 385–472. Google Scholar
4. Hüseynov F. (2015). İqtisadi nəzəriyyələrin əsas prinsipləri. Monoqrafiya. Bakı: Gənclik.

2. İqtisadi artımın struktur dəyişikliyi modelləri

Lyuisin iqtisadi inkişaf nəzəriyyəsi . Struktur dəyişikliyi və inkişafın qanunauyğunluqları. Struktur dəyişikliyi modelinin nəticələri

Ədəbiyyat siyahısı:

1. Qasımlı V. Ə. İqtisadi artım. Bakı, 2021.
2. Əhmədov V.Ə., Tahirova G. (2013). İqtisadi artımın empirik modelləri. Bakı.

3. İqtisadi artım və beynəlxalq asılılıq inqilabı.

Yanlış paradiqma modeli. . Dualist inkişaf tezisi. Beynəlxalq asılılıq inqilabi modelinin nəticələri. Neoklassik əks-inqilab nəzəriyyəsi.

Ədəbiyyat siyahısı:

1. Ələkbərov U. K. Davamlı insan inkişafı və ekoloji sivilizasiyanın əsasları Bakı, 2013, 195 s.
2. Qasımlı V. İqtisadi artım. Bakı, 2021.
3. One Economics, Many Recipes: Globalization, Institutions, and Economic Growth. (2007a).

4. İqtisadi artımda institutların rolu.

İqtisadi artım – fikir palitrası. Dövlət müəssisələrinin iqtisadi artımda rolu.

Ədəbiyyat siyahısı:

1. Qasımlı V. Ə. İqtisadi artım. Bakı, 2021.
2. One Economics, Many Recipes: Globalization, Institutions, and Economic Growth. (2007a).

5. Monetar siyasət və iqtisadi artım.

Monetar siyasətin dayanıqlı iqtisadi artım üçün əhəmiyyəti. Mərkəzi bankların əsas monetar siyasət arsenalı və monetar siyasətə təsir edən texnoloji trendlər. İqtisadi artıma dəstək istiqamətli monetar siyasətin implementasiyasında qlobal təcrübə. İqtisadi aktivliyə və dolayısı ilə iqtisadi artıma təsir kanalları.

Ədəbiyyat siyahısı:

1. Qasımlı V.Ə. İqtisadi artım. Bakı, 2021.

6. Fiskal siyasət və iqtisadi artım.

Fiskal institutların iqtisadi artımda rolu. Proqram idarəetməsi.

Ədəbiyyat siyahısı:

1. Qasımlı V. Ə. İqtisadi artım. Bakı, 2021.

2. Musayev A. (2004). Vergi siyasətinin iqtisadi problemləri. Bakı.

7. İqtisadi artıma müasir yanaşmalar

İdentiklik iqtisadiyyatı. Coğrafi determinizm. Narrativ iqtisadiyyatı. Mədəni kodların iqtisadi inkişafa təsiri. Mədəni müxtəliliyin iqtisadi inkişafa təsiri. İnküzivlik və iqtisadi artım. İqtisadi artım və biznes model.

Ədəbiyyat siyahısı:

1. Ələkbərov, U. K. İnküziv inkişafın idarə edilməsi əsasları Ali məktəblər üçün dərslik, Bakı “Təhsil”, 2018, 216 s
2. Qasımlı V.Ə. İqtisadi artım. Bakı, 2021
3. Əhmədov V., Tahirova G. İqtisadi artımın empirik modelləri, Bakı 2013.

8. İnkişaf iqtisadiyyatı

Tədqiqat və işləmələr. Nizami yaradıcılığında iqtisadi fikirlər.

Ədəbiyyat siyahısı:

1. Ələkbərov U. K. Davamlı insan inkişafı və ekoloji sivilizasiyanın əsasları Bakı, 2013, 195 s.
2. Qasımlı V. Ə. İqtisadi artım. Bakı, 2021.

9. İqtisadi artım: Azərbaycanlı baxış bucağı

İlham Əliyev: İslahatçı liderin portreti. Xarizmatik lider və “qızıl orta”. Yeni iqtisadi modelin müəllifi. Çağırışı imkana çevirən lider. İdarəetmənin “qrossmeyestri”. İslahatların rəvan yolu. Uzunu gələcəyə tutan lider. Birinci xanım və Portretin tamamı.

Ədəbiyyat siyahısı:

1. Qasımlı V.Ə. İqtisadi artım. Bakı, 2021.
2. Ələkbərov U. K. İnküziv inkişafın idarə edilməsi əsasları Ali məktəblər üçün dərslik, Bakı “Təhsil”, 2018, 216 s

10. Azərbaycanda iqtisadi artımın mərhələləri

İqtisadi artım və tsikllər. Optimal idarəetmə.

Ədəbiyyat siyahısı:

1. Ələkbərov U. K. İnküziv inkişafın idarə edilməsi əsasları Ali məktəblər üçün dərslik, Bakı “Təhsil”, 2018, 216 s
2. Qasımlı V.Ə. (2014). İqtisadi modernizasiya. Bakı.
3. Qasımlı V.Ə. İqtisadi artım. Bakı, 2021.

11. Milli prioritetlər əsasında yeni iqtisadi inkişaf strategiyası

Strateji planlaşdırma və çevik idarəetmə arasında balans.

Ədəbiyyat siyahısı:

1. Qasımlı V. Ə. İqtisadi artım. Bakı, 2021.

12. Azərbaycanda iqtisadi artımın əsasları.

İqtisadi komplekslik. Bilik və bacarıqların iqtisadiyyatı. Artım diaqnostikası. İqtisadiyyatın “hərəkətverici qüvvələri”. İqtisadi artım: Dəyər zəncirlərinə qoşulma, ixracyönümlülük və idxalın əvəzlənməsi. Startap hərəkəti. Azərbaycanın post-pandemiya dövrünün üstünlükləri.

Ədəbiyyat siyahısı:

1. Ələkbərov U. K. Inklüziv inkişafın idarə edilməsi əsasları Ali məktəblər üçün dərslik, Bakı “Təhsil”, 2018, 216 s
2. Qasımlı V. Ə.İqtisadi artım. Bakı, 2021.
3. Qurbanov F. (2018). Böhran şəraitində identiklik axtarışları: XXI əsrin çağırışları fonunda, Identiklik və multikulturalizm: metodologiya, tendensiyalar və perspektivlər, Beynəlxalq elmi konfransın toplusu, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Fəlsəfə İnstitutu, Ka Foskari Universiteti, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Yanında Bilik Fondu. Bakı.
4. Барбашин М. Ю. (2014). Институты и идентичность: методологические возможности теории институционального распада в современных социальных исследованиях. Журнал социологии и социальной антропологии Т. XVII, № 4(75). — С. 178-188.

13. Xərclər Buraxılış modeli və Azərbaycan iqtisadiyyatı üçün multiplikator effektləri

Xərclər Buraxılış modeli. Azərbaycan iqtisadiyyatı üçün tərtib edilən xərclərburaxılış cədvəlləri. Buraxılış multiplikatorları. Əlavə dəyər multiplikatoru. Gəlir multiplikatorları.

Ədəbiyyat siyahısı:

1. Qasımlı V.Ə. İqtisadi artım. Bakı, 2021.

14. İqtisadi artım və iqtisadi təhlükəsizlik.

İqtisadi təhlükəsizliyin əsas meyarları.

Ədəbiyyat siyahısı:

1. Qasımlı V.Ə. İqtisadi artım. Bakı, 2021.

15. Rəqəmsal transformasiya.

Rəqəmsal idarəetmənin əsasları. Rəqəmsal valyutaların aktuallaşan tətbiqi və iqtisadi inkişafa təsir imkanları

Ədəbiyyat siyahısı:

1. Qasımlı V.Ə. İqtisadi artım. Bakı, 2021.

Fənn üzrə qiymətləndirmə metodu:

Fənnin tədrisində istifadə ediləcək interaktiv tədris metodları

- ✓ müəhazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar;
- ✓ təqdimat və müzakirə, debatlar;
- ✓ ekspert metodu; video və audio müəhazirələr; distant təhsil;
- ✓ araşdırma-tədqiqat; layihə, qrup qiymətləndirməsi;
- ✓ problemlə öyrənmə texnologiyası, simulyasiyalar;
- ✓ kiçik qruplarda iş (teamwork), işgüzar oyunlar,
- ✓ xüsusi nümunələrin (case-study) öyrənilməsi və təhlili,
- ✓ qrup işlərin yazılması və test tapşırıqların yerinə yetirilməsi və s.

Fənn üzrə qiymətləndirmə metodu

İstiqamət	Ballar	Faiz
İmtahan (final)	50	
Seminar (məşğələ) və ya laborator dərslərin nəticələrinə görə	30	
Verilmiş mövzuda sərbəst iş	10	
Davamiyyət	10	
Cəmi:	100	100 %

Fənn üzrə semestr ərzində (imtahana qədər və imtahanda) tələbənin topladığı balın yekun miqdarına görə onun fənn üzrə biliyi aşağıdakı şəkildə qiymətləndirilir:			
51 baldan aşağı olduqda	“qeyri-kafi”	Tələbə dərsi mənimsəməyib.	F
51-60 bal	“qənaətbəxş ”	Tələbə dərsi mənimsəyib verilən tapşırığı qismən təhlil edə bilir.	E
61-70 bal	“kafi”	Tələbə dərsi mənimsəyib verilən tam tapşırığı təhlil edə bilir.	D
71-80 bal	“yaxşı”	Tələbə dərsi yaxşı mənimsəyib, verilən tapşırığı analitik qabiliyyətinə əsasən düzgün təhlil edir.	C
81-90 bal	“çox yaxşı”	Tələbə dərsi yaxşı mənimsəyib, verilən tapşırığı, nəzəriyyəyə istinad edərək düzgün təhlil edir.	B
91-100 bal	“əla”	Tələbə dərsi yaxşı mənimsəyib, verilən tapşırığı nəzəriyyəyə istinadən təhlil edir və beynəlxalq nümunə ilə müqayisə edir.	A

Tövsiyə edilən ədəbiyyat:

Azərbaycan dilində:

4. Ələkbərov U. K. Davamlı insan inkişafı və ekoloji sivilizasiyanın əsasları Bakı, 2013, 195 s.
5. Ələkbərov U. K. Inklüziv inkişafın idarə edilməsi əsasları Ali məktəblər üçün dərslik, Bakı “Təhsil”, 2018, 216 s
6. Alıyev I., Əhmədov S. (2010). İqtisadiyyat hamı üçün. Bakı.
7. Azərbaycan mətbəxinin yaranmasına və inkişafına təsir göstərmiş faktorlar. Azerbaijan.az.
8. Əhmədov V., Tahirova G. (2013). İqtisadi artımın empirik modelləri. Bakı.
9. Hüseyn R. (2018). Aqrar sahədə rəqabətqabiliyyətli məhsul istehsalı. Bakı.
10. Hüseynov F. (2015). İqtisadi nəzəriyyələrin əsas prinsipləri. Monoqrafiya. Bakı: Gənclik.
11. İmanov N., Həsənov P., Əhmədov, B. (2018). Azərbaycanca həyat keyfiyyəti. Bakı.
12. Musayev A. (2004). Vergi siyasətinin iqtisadi problemləri. Bakı.
13. Qasımlı V.Ə. (2014). İqtisadi modernizasiya. Bakı.
14. Qasımlı V. Ə.İqtisadi artım. Bakı, 2021.
15. Qurbanov F. (2018). Böhran şəraitində identiklik axtarırları: XXI əsrin çağırışları fonunda, Identiklik və multikulturalizm: metodologiya, tendensiyalar və perspektivlər, Beynəlxalq elmi konfransın toplusu, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Fəlsəfə İnstitutu, Ka Foskari Universiteti, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Yanında Bilik Fondu. Bakı.

Rus dilində:

1. Барбашин М. Ю. (2014). Институты и идентичность: методологические возможности теории институционального распада в современных социальных исследованиях. Журнал социологии и социальной антропологии Т. XVII, № 4(75). — С. 178-188.
2. Глазьев С. Ю. (1993). Теория долгосрочного технико-экономического развития. Москва. ВлаДар.
3. Фишер З., Дорнбуш С., Шмалензи Р. (1993). Экономика. М.: Дело.

İngilis dilində

1. One Economics, Many Recipes: Globalization, Institutions, and Economic Growth. (2007a).
2. Hirschman-esque Thoughts on Development: Some Reflections upon being Awarded the Albert O. Hirschman (2007b). Prize of the SSRC. Available: ksghome.harvard.edu/~drodrik/PS%20piece%20a%20Hirschman.doc.
3. Acemoglu, D., Johnson, S., and Robinson, J. A. (2005). Institutions as the Fundamental Cause of Long-Run Growth. in Aghion, P. and Durlauf, S. (eds.). Handbook of Economic Growth, Amsterdam: North-Holland, pp. 385–472. Google Scholar
4. Hausmann, R. (2006). Economic Growth: Shared Beliefs, Shared Disappointments? CID Working Paper 125. Center for International Development. Harvard University.
5. Hausmann, R., & D. Rodrik. (2006). Doomed to Choose: Industrial Policy as Predicament. The John F. Kennedy School of Government, Harvard University. Massachusetts